HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

19 septembrie 2013 *

„Directiva 2005/29/CE — Practici comerciale neloiale — Broșură comercială care conține informații false — Calificare drept «practică comercială înșelătoare» — Caz în care nu se poate reproșa comerciantului nicio încălcare a obligației de diligență”

În cauza C-435/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberster Gerichtshof (Austria), prin decizia din 5 iulie 2011, primită de Curte la 26 august 2011, în procedura

CHS Tour Services GmbH

împotriva

Team4 Travel GmbH,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, doamna M. Berger, domnii A. Borg Barthet, E. Levits și J.-J. Kasel (raportor), judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru CHS Tour Services GmbH, de E. Köll, Rechtsanwalt;

— pentru Team4 Travel GmbH, de J. Stock, Rechtsanwalt;

— pentru guvernul austriac, de A. Posch, în calitate de agent;

— pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Kemper, în calitate de agenți;

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de M. Russo, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul ungar, de M. Z. Fehér, precum și de K. Szíjjártó și de Z. Biró-Tóth, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

— pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

— pentru guvernul suedez, de K. Petkovska și de U. Persson, în calitate de agenți;

— pentru guvernul Regatului Unit, de S. Ossowski, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de S. Grünheid, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 iunie 2013,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale") (JO L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260, rectificare în JO L 129, p. 40).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între CHS Tour Services GmbH (denumită în continuare „CHS"), pe de o parte, și Team4 Travel GmbH (denumită în continuare „Team4 Travel"), pe de altă parte, având ca obiect o broșură publicitară a acesteia din urmă care conține o informație falsă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (6)-(8), (11)-(14), precum și (17) și (18) ale Directivei privind practicile comerciale neloiale au următorul cuprins:

„(6) [...] prezenta directivă are ca obiectiv apropierea legislațiilor statelor membre privind practicile comerciale neloiale, inclusiv publicitatea neloială, care dăunează direct intereselor economice ale consumatorilor [...]. Prezenta directivă nu reglementează și nu aduce atingere legislațiilor interne privind practicile comerciale neloiale care dăunează doar intereselor economice ale concurenților sau care au legătură cu o tranzacție între comercianți; [...]

(7) Prezenta directivă reglementează practicile comerciale cu scopul direct de influențare a deciziilor comerciale ale consumatorilor în legătură cu produsele. [...]

(8) Prezenta directivă protejează în mod direct interesele economice ale consumatorilor împotriva practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori. [...]

[...]

(11) Nivelul crescut al convergenței realizate prin apropierea dispozițiilor de drept intern în baza prezentei directive creează un nivel comun ridicat de protecție a consumatorilor. Prezenta directivă stabilește o interdicție generală unică a practicilor comerciale neloiale care denaturează comportamentul economic al consumatorilor. [...]

(12) Armonizarea va crește în mod semnificativ securitatea juridică, atât pentru consumatori, cât și pentru comercianți. Consumatorii și comercianții vor putea, astfel, să se sprijine pe un cadru de reglementare unic, bazat pe concepte juridice clar definite, care să reglementeze toate aspectele practicilor comerciale neloiale în cadrul Uniunii Europene. [...]

(13) Pentru a realiza obiectivele Comunității prin eliminarea barierelor de pe piața internă, este necesar să se înlocuiască clauzele generale și principiile juridice divergente existente ale statelor membre. Astfel, interdicția generală comună și unică instituită de prezenta directivă reglementează practicile comerciale neloiale ce denaturează comportamentul economic al consumatorilor. Interdicția generală este elaborată pe baza normelor privind două tipuri de practici comerciale care sunt de departe cele mai comune, anume practicile comerciale înșelătoare și practicile comerciale agresive.

(14) Este de dorit ca definiția practicilor comerciale înșelătoare să includă practicile, inclusiv publicitatea înșelătoare, care induc în eroare consumatorii și îi împiedică să facă o alegere în cunoștință de cauză, deci eficientă. [...]

[...]

(17) Este recomandabil ca practicile comerciale neloiale în toate situațiile să fie identificate pentru a asigura o securitate juridică mai mare. În consecință, anexa I cuprinde lista completă a tuturor practicilor de acest fel. Acestea sunt singurele practici comerciale care pot fi considerate neloiale fără o evaluare de la caz la caz în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9. [...]

(18) [...] În conformitate cu principiul proporționalității și pentru a permite aplicarea efectivă a măsurilor de protecție care decurg din acesta, directiva ia ca și criteriu de evaluare consumatorul mediu, care este suficient de bine informat și de atent, ținând seama de factori sociali, culturali și lingvistici, conform interpretării Curții de Justiție, [...]”.

4 Potrivit articolului 1 din directiva menționată:

„Obiectivul prezentei directive este de a contribui la buna funcționare a pieței interne și de a realiza un nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind practicile comerciale neloiale, care aduc atingere intereselor economice ale consumatorilor.”

5 Articolul 2 din aceeași directivă are următorul cuprins:

„În sensul prezentei directive:

[...]

(b) «comerciant» înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce acționează, în legătură cu practicile comerciale reglementate de prezenta directivă, în scopuri care se încadrează în activitatea sa comercială, industrială, artizanală sau liberală și orice persoană care acționează în numele sau în beneficiul unui comerciant;

(c) «produs» înseamnă orice bunuri sau servicii [...];

(d) «practici ale întreprinderilor față de consumatori» (denumite în continuare practici comerciale) înseamnă orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori;

[...]

(h) «diligență profesională» înseamnă nivelul de competență specializată și de considerație, pe care întreprinderea poate să îl exercite în mod rezonabil față consumatori, în conformitate cu practica comercială loială și/sau principiul general al bunei-credințe în domeniul de activitate al comerciantului;

[...]"

6 Articolul 3 din Directiva privind practicile comerciale neloiale prevede:

„(1) Prezenta directivă se aplică practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori definite la articolul 5 înainte, în timpul și după o tranzacție comercială în legătură cu un produs.

(2) Prezenta directivă se aplică fără a aduce atingere dreptului contractual [...]".

7 Articolul 5 din directiva menționată, intitulat „Interzicerea practicilor comerciale neloiale", are următorul cuprins:

„(1) Se interzic practicile comerciale neloiale.

(2) O practică comercială este neloială în cazul în care:

(a) este contrară cerințelor diligenței profesionale,

și

(b) denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic cu privire la un produs al consumatorului mediu la care ajunge sau căruia îi este adresat sau al membrului mediu al unui grup în cazul în care o practică comercială este orientată către un grup particular de consumatori.

[...]

(4) Sunt neloiale în special practicile comerciale care:

(a) sunt înșelătoare în sensul articolelor 6 și 7

sau

(b) sunt agresive în sensul articolelor 8 și 9.

(5) Anexa I conține lista practicilor comerciale considerate neloiale în orice situație. Lista unică se aplică în toate statele membre și poate fi modificată numai prin revizuirea prezentei directive."

8 Astfel cum reiese din titlul lor, articolele 6 și 7 din Directiva privind practicile comerciale neloiale definesc „acțiunile înșelătoare" și, respectiv, „omisiunile înșelătoare".

9 Articolul 6 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„O practică comercială se consideră înșelătoare în cazul în care conține informații false și, în consecință, este mincinoasă sau, în orice alt fel, inclusiv prin prezentarea generală, induce sau poate induce în eroare consumatorul mediu, chiar dacă informația este corectă în fapt, cu privire la unul sau mai multe dintre următoarele elemente și, în oricare dintre situații, determină sau poate determina o decizie comercială pe care consumatorul nu ar fi luat-o în altă situație:

(a) existența sau natura produsului;

(b) principalele caracteristici ale produsului, cum ar fi disponibilitatea, avantajele [...]

[...]”

10 Articolele 8 și 9 din aceeași directivă privesc practicile comerciale agresive, precum și folosirea hărțuirii, a constrângerii sau a influenței nejustificate.

Dreptul austriac

11 Directiva privind practicile comerciale neloiale a fost transpusă în Austria, începând cu 12 decembrie 2007, prin Legea federală din anul 1984 privind combaterea concurenței neloiale [Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb 1984 (BGBl. I, 448/1984)], în versiunea sa modificată, astfel cum este aplicabilă litigiului principal (BGBl. I, 79/2007).

Litigiul principal și întrebarea preliminară

12 Din decizia de trimitere reiese că CHS și Team4 Travel sunt două societăți austriece care exploatează în Innsbruck (Austria) agenții de turism concurente în domeniul organizării, precum și al vânzării de cursuri de schi și de vacanțe de iarnă în Austria pentru grupuri școlare care provin din Regatul Unit.

13 În broșura sa comercială în limba engleză pentru sezonul de iarnă 2012, Team4 Travel, pârâta din fața instanței de trimitere, calificase anumite unități de cazare ca fiind „exclusive”, acest termen însemnând că hotelurile în cauză se aflau într-o relație contractuală fixă cu Team4 Travel și că, la datele indicate, nu puteau fi propuse de un alt operator. Această mențiune privind rezervarea exclusivă a cotelor de paturi în beneficiul Team4 Travel apărea și pe lista tarifelor acesteia din urmă.

14 Team4 Travel a încheiat cu mai multe unități de cazare contracte cu privire la cote de paturi pentru perioade precise din anul 2012. Cu ocazia încheierii acestor contracte, directoarea Team4 Travel se asigurase la aceste unități că nicio prerezervare nu putea fi efectuată de alți operatori turistici. În plus, aceasta s-a asigurat că, ținând seama de capacitățile disponibile, niciun alt grup de turiști organizat nu putea fi primit în hotelurile în cauză în perioadele respective. Contractele menționate conțineau o clauză în temeiul căreia cotele de camere atribuite rămâneau la întreaga dispoziție a Team4 Travel și aceste unități de cazare nu puteau deroga de la contract fără să se fi obținut acordul său scris. În plus, pentru a garanta exclusivitatea în favoarea Team4 Travel, aceasta din urmă și hotelurile respective conveniseră drepturi de reziliere, precum și penalități contractuale.

15 Ulterior, CHS a blocat de asemenea cotele de paturi în aceleași unități de cazare și pentru aceleași date precum Team4 Travel. Hotelurile în cauză și-au încălcat, așadar, obligațiile contractuale față de Team4 Travel.

16 În luna septembrie 2010, Team4 Travel, care a nu a cunoscut faptul că CHS efectuase prerezervări în concurență cu ea, și-a publicat broșurile comerciale și lista sa de tarife pentru iarna anului 2012.

17 CHS consideră că declarația de exclusivitate conținută în aceste documente încalcă interdicția privind practicile comerciale neloiale. În consecință, aceasta a solicitat Landesgericht Innsbruck (Tribunalul Regional Innsbruck) să interzică Team4 Travel, prin intermediul unei ordonanțe privind măsuri provizorii, să declare în cadrul operării agenției sale de turism că, la date precise, anumite locuri de cazare nu pot fi rezervate decât prin intermediul Team4 Travel, informația respectivă fiind incorectă, întrucât aceleași locuri de cazare pot face de asemenea obiectul unor rezervări efectuate prin intermediul CHS.

18 În schimb, Team4 Travel susține că, pe de o parte, ea a acționat cu diligența profesională impusă la întocmirea broșurilor sale și că, pe de altă parte, până la data de expediere a acestora, ea nu avusese cunoștință despre contractele încheiate între CHS și hotelurile în cauză, astfel încât ea nu s-ar putea face vinovată de săvârșirea niciunei practici comerciale neloiale.

19 Prin Ordonanța din 30 noiembrie 2010, Landesgericht Innsbruck a respins cererea formulată de CHS pentru motivul că declarația de exclusivitate contestată de ea era întemeiată în raport cu contractele de prerezervare nereziliabile încheiate în prealabil de Team4 Travel.

20 În urma apelului formulat de CHS în fața Oberlandesgericht Innsbruck, această instanță a confirmat, prin Ordonanța din 13 ianuarie 2011, ordonanța menționată pronunțată de Landesgericht Innsbruck pentru motivul că nu exista nicio practică comercială neloială, întrucât Team4 Travel respectase cerințele de diligență profesională, garantând posibilitățile de prerezervare exclusivă negociate cu hotelurile în cauză. Oberlandesgericht Innsbruck a considerat că Team4 Travel putea să se aștepte în mod legitim ca acestea din urmă să își respecte angajamentele contractuale.

21 CHS a formulat ulterior recurs la Oberster Gerichtshof.

22 Această instanță subliniază că, potrivit articolului 5 alineatul (2) din Directiva privind practicile comerciale neloiale, o practică comercială este neloială atunci când sunt îndeplinite două condiții cumulative, și anume, că această practică este contrară cerințelor diligenței profesionale [articolul 5 alineatul (2) litera (a)] și că ea denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic cu privire la un produs al consumatorului mediu [articolul 5 alineatul (2) litera (b)].

23 Or, articolul 6 alineatul (1) și articolul 8 din aceeași directivă nu ar prelua decât pe cea de a doua dintre aceste condiții, fără a face referire în mod expres la cerința menționată la articolul 5 alineatul (2) litera (a) din această directivă.

24 Ar trebui astfel să se ridice problema dacă, în cazul unei practici înșelătoare sau a unei practici agresive menționate la articolele 6 și 7, precum și, respectiv, la articolele 8 și 9 din Directiva privind practicile comerciale neloiale, legiuitorul Uniunii s-a întemeiat pe ipoteza conform căreia există în mod automat o încălcare a obligației de diligență profesională sau dacă, dimpotrivă, comerciantul este autorizat să dovedească, în fiecare caz în parte, că nu și-a încălcat obligația de diligență.

25 În opinia instanței de trimitere, logica ar pleda în favoarea celei de a doua interpretări. Astfel, deși, precum în speță, o dispoziție cu caracter general [articolul 5 alineatul (2) din directiva menționată] face obiectul unor precizări în temeiul normelor speciale (articolul 6 și următoarele din aceeași directivă), fără ca acestea din urmă să deroge în mod formal de la prima dispoziție, nu s-ar putea considera că legiuitorul a intenționat să se îndepărteze de la unul dintre cele două elemente esențiale ale normei generale.

26 În aceste condiții, Oberster Gerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 5 din [Directiva privind practicile comerciale neloiale] trebuie interpretat în sensul că, în cazul practicilor comerciale înșelătoare, potrivit articolului 5 alineatul (4) din această directivă, este inadmisibilă efectuarea unui control distinct al criteriilor prevăzute la articolul 5 alineatul (2) litera (a) [din aceeași directivă]?"

Cu privire la întrebarea preliminară

27 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, utilizând o formulare deosebit de largă, articolul 2 litera (d) din Directiva privind practicile comerciale neloiale definește noțiunea „practici comerciale" ca „orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori" (a se vedea printre altele Hotărârea din 23 aprilie 2009, VTB-VAB și Galatea, C-261/07 și C-299/07, Rep., p. I-2949, punctul 49, Hotărârea din 14 ianuarie 2010, Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, Rep., p. I-217, punctul 36, precum și Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, C-540/08, Rep., p. I-10909, punctul 17). În plus, conform articolului 2 litera (c) din aceeași directivă, noțiunea „produs" în sensul acesteia include și serviciile.

28 Or, astfel cum reiese din decizia de trimitere, informația în discuție în litigiul principal, care a fost furnizată de o agenție de turism în broșuri comerciale care propun cursuri de schi și vacanțe de iarnă pentru grupuri școlare, privesc exclusivitatea pe care acest comerciant, în speță Team4 Travel, pretinde să o dețină la datele indicate pentru anumite unități de cazare.

29 O astfel de informație, potrivit căreia anumite locuri de cazare erau disponibile numai prin intermediul Team4 Travel și, prin urmare, nu puteau fi rezervate prin intermediul unui alt comerciant, privește disponibilitatea unui produs, în sensul articolului 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva privind practicile comerciale neloiale.

30 În aceste condiții, informația privind exclusivitatea de care s-a prevalat Team4 Travel constituie incontestabil o practică comercială în sensul articolului 2 litera (d) din directiva menționată și este supusă, în consecință, prevederilor acesteia din urmă.

31 În aceste condiții, trebuie să se constate că întrebarea adresată de Oberster Gerichtshof privește numai interpretarea articolului 5 din Directiva privind practicile comerciale neloiale.

32 Cu toate acestea, în decizia sa de trimitere, aceeași instanță a constatat că informația privind exclusivitatea conținută în broșurile publicate de Team4 Travel este incorectă în mod obiectiv și constituie, așadar, pentru consumatorul mediu, o practică comercială înșelătoare precum cea prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din directiva menționată.

33 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, în scopul aplicării articolului 6 alineatul (1) menționat și al calificării practicii desfășurate de Team4 Travel drept „înșelătoare" în sensul acestei dispoziții, este suficient să se examineze această practică numai în raport cu criteriile enunțate la dispoziția respectivă și care, potrivit constatărilor instanței menționate, sunt, toate, întrunite în speță sau dacă, dimpotrivă, trebuie să se verifice, în plus, dacă condiția privind contrarietatea practicii comerciale cu cerințele diligenței profesionale, astfel cum este prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (a) din aceeași directivă, este de asemenea îndeplinită, situație care nu s-ar regăsi totuși în speță, pentru motivul că agenția de turism în cauză ar fi făcut totul pentru a garanta exclusivitatea de care se prevalează în broșurile sale comerciale.

34 Cu alte cuvinte, prezenta cerere de decizie preliminară trebuie să fie înțeleasă în sensul că privește interpretarea articolului 6 alineatul (1) din Directiva privind practicile comerciale neloiale, precum și eventuala relație dintre această dispoziție și articolul 5 alineatul (2) din directiva menționată. Prin cerere se urmărește, în esență, să se stabilească dacă, în cazul în care o practică comercială îndeplinește deja toate criteriile enunțate la articolul 6 alineatul (1) din directivă pentru a fi calificată drept practică înșelătoare în sensul acestei dispoziții, instanța sesizată este totuși obligată să verifice dacă o astfel de practică este de asemenea contrară cerințelor diligenței profesionale în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (a) din aceeași directivă înainte de a o putea considera neloială și, prin urmare, de a o interzice în temeiul alineatului (1) al acestui articol 5.

35 În această privință, trebuie amintit că, în ceea ce privește articolul 5 din directiva menționată, Curtea a statuat deja în repetate rânduri că acest articol, care prevede la alineatul (1) principiul interdicției practicilor comerciale neloiale, enunță elementele pertinente în vederea stabilirii unui astfel de caracter neloial (a se vedea Hotărârile citate anterior VTB-VAB și Galatea, punctul 53, Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 42, precum și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 31).

36 Astfel, în conformitate cu alineatul (2) al articolului menționat, o practică comercială este neloială în cazul în care este contrară cerințelor diligenței profesionale și în cazul în care denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic al consumatorului mediu cu privire la un produs (Hotărârile citate anterior VTB-VAB și Galatea, punctul 54, Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 43, precum și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 32).

37 În plus, articolul 5 alineatul (4) din Directiva privind practicile comerciale neloiale definește două categorii precise de practici comerciale neloiale, și anume, „practicile înșelătoare” și „practicile agresive”, care corespund criteriilor specificate la articolele 6 și 7, precum și, respectiv, la articolele 8 și 9 din aceeași directivă (Hotărârile citate anterior VTB-VAB și Galatea, punctul 55, Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 44, precum și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 33).

38 În sfârșit, Directiva privind practicile comerciale neloiale stabilește în anexa I o listă exhaustivă cu 31 de practici comerciale care, în conformitate cu articolul 5 alineatul (5) din aceeași directivă, sunt considerate neloiale „în orice situație”. În consecință, astfel cum se precizează în mod expres în considerentul (17) al directivei menționate, numai aceste practici comerciale pot fi considerate neloiale fără a face obiectul unei evaluări de la caz la caz, în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9 din aceeași directivă (Hotărârile citate anterior VTB-VAB și Galatea, punctul 56, Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 45, precum și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 34).

39 În acest context, trebuie subliniat că articolul 5 alineatul (4) din directiva menționată califică drept neloiale practicile comerciale cu condiția ca acestea să se dovedească a fi înșelătoare sau agresive „în sensul” articolelor 6 și 7, precum și, respectiv, al articolelor 8 și 9 din această directivă, această expresie sugerând că stabilirea caracterului înșelător sau agresiv al practicii în cauză nu depinde decât de aprecierea sa exclusiv în raport cu criteriile enunțate la cele din urmă articole menționate. Această interpretare este susținută de împrejurarea că alineatul (4) menționat nu conține nicio referire la criteriile mai generale care figurează la alineatul (2) al articolului 5 respectiv.

40 În plus, alineatul (4) menționat începe cu termenii „în special”, iar considerentul (13) al Directivei privind practicile comerciale neloiale precizează în această privință că „interdicția generală [...] instituită de [...] directivă [...] este elaborată pe baza normelor privind două tipuri de practici comerciale care sunt de departe cele mai comune, anume practicile comerciale înșelătoare și practicile comerciale agresive”. În consecință, norma de bază a acestei directive, potrivit căreia practicile comerciale neloiale sunt interzise, astfel cum prevede articolul 5 alineatul (1) din directiva menționată,

este pusă în aplicare și concretizată prin dispoziții mai specifice pentru a ține seama în mod corespunzător de riscul pe care îl reprezintă pentru consumatori cele două situații care se întâlnesc cel mai frecvent, și anume, practicile comerciale înșelătoare și practicile comerciale agresive.

41 În ceea ce privește articolele 6 și 7, precum și articolele 8 și 9 din directiva menționată, Curtea a statuat deja că, în temeiul acestor dispoziții, practicile înșelătoare sau agresive sunt interzise atunci când, ținând seama de caracteristicile lor și de situația de fapt, acestea determină sau pot determina consumatorul mediu să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în altă situație (Hotărârea VTB-VAB și Galatea, citată anterior, punctul 55). Așadar, în opinia Curții, interdicția unor astfel de practici nu depinde de niciun alt criteriu decât cele enunțate la aceste articole.

42 În ceea ce privește în special articolul 6 alineatul (1) din Directiva privind practicile comerciale neloiale, în discuție în cauza principală, trebuie subliniat că, potrivit modului de redactare a acestei dispoziții, caracterul înșelător al unei practici comerciale depinde numai de împrejurarea că ea este mincinoasă prin faptul că conține informații false sau că, în mod general, poate induce în eroare consumatorul mediu cu privire, printre altele, la natura sau la principalele caracteristici ale unui produs sau ale unui serviciu și că, prin urmare, poate să îl determine pe acest consumator să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în absența unei astfel de practici. În cazul în care aceste caracteristici sunt îndeplinite, practica este „considerată” înșelătoare și, prin urmare, neloială în temeiul articolului 5 alineatul (4) din această directivă și trebuie, așadar, să fie interzisă în temeiul alineatului (1) al aceluiași articol.

43 Astfel, trebuie să se constate că elementele constitutive ale unei practici comerciale înșelătoare, astfel cum figurează la articolul 6 alineatul (1) din Directiva privind practicile comerciale neloiale și cum au fost amintite la punctul anterior, sunt concepute, în esență, din perspectiva consumatorului în calitate de destinatar al practicilor comerciale neloiale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 mai 2011, Ving Sverige, C-122/10, Rep., p. I-3903, punctele 22 și 23) și corespund, în esență, celei de a doua condiții care caracterizează o practică de această natură, astfel cum este prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă. În schimb, articolul 6 alineatul (1) menționat nu cuprinde condiția, care figurează la articolul 5 alineatul (2) litera (a) din directiva în cauză și care privește contrarietatea practicii cu cerințele diligenței profesionale, care are legătură cu domeniul antreprenorului.

44 Curtea nu a făcut astfel nicio referire la această din urmă condiție atunci când, în Hotărârea din 15 martie 2012, Pereničová și Perenič (C-453/10, punctele 40 și 41), a examinat măsura în care o practică comercială precum cea în discuție în cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată putea fi calificată drept „înșelătoare” în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Directiva privind practicile comerciale neloiale.

45 Din considerațiile care precedă rezultă că, având în vedere atât modul de redactare, cât și structura articolelor 5 și 6 alineatul (1) din directiva menționată, precum și economia generală a acesteia din urmă, o practică comercială trebuie considerată ca fiind „înșelătoare” în sensul celei de a doua dintre aceste dispoziții cu condiția întrunirii criteriilor enumerate la aceste articole, fără a fi necesară verificarea aspectului dacă condiția privind contrarietatea practicii respective cu cerințele diligenței comerciale, prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (a) din această directivă, este de asemenea îndeplinită.

46 Interpretarea care precede este singura de natură să mențină efectul util al normelor speciale prevăzute la articolele 6-9 din Directiva privind practicile comerciale neloiale. Astfel, în cazul în care condițiile de aplicare a acestor articole ar fi identice cu cele enunțate la articolul 5 alineatul (2) din aceeași directivă, articolele menționate ar fi lipsite de orice sens practic, deși acestea au drept scop protejarea consumatorului împotriva practicilor comerciale neloiale cele mai frecvente (a se vedea punctul 40 din prezenta hotărâre).

47 Interpretarea menționată este, în plus, susținută de finalitatea urmărită de Directiva privind practicile comerciale neloiale, care constă în asigurarea, conform considerentului (23) al acesteia, unui nivel comun ridicat de protecție a consumatorilor prin realizarea unei armonizări complete a normelor privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori (a se vedea printre altele Hotărârea Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, citată anterior, punctul 27), dat fiind că interpretarea reținută este de natură să faciliteze aplicarea efectivă a articolului 6 alineatul (1) din această directivă într-un sens favorabil intereselor consumatorilor destinatari ai unei informații false care figurează în broșurile publicitare publicate de un comerciant.

48 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care o practică comercială întrunește toate criteriile enunțate la articolul 6 alineatul (1) din această directivă pentru a fi calificată drept practică înșelătoare față de consumator, nu este necesară verificarea aspectului dacă o astfel de practică este de asemenea contrară cerințelor diligenței profesionale în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (a) din aceeași directivă pentru ca aceasta să poată fi considerată în mod valabil ca fiind neloială și, prin urmare, să fie interzisă în temeiul articolului 5 alineatul (1) din directiva menționată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care o practică comercială întrunește toate criteriile enunțate la articolul 6 alineatul (1) din această directivă pentru a fi calificată drept practică înșelătoare față de consumator, nu este necesară verificarea aspectului dacă o astfel de practică este de asemenea contrară cerințelor diligenței profesionale în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (a) din aceeași directivă pentru ca aceasta să poată fi considerată în mod valabil ca fiind neloială și, prin urmare, să fie interzisă în temeiul articolului 5 alineatul (1) din directiva menționată.

Semnături